

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ АЕРОПОРТІВ
ALLBAU SOFTWARE
КОРПОРАЦІЯ ТЕХНОНІКОЛЬ

АРХІТЕКТУРА

та

ЕКОЛОГІЯ

**Матеріали VI Міжнародної
науково-практичної конференції**

17–19 листопада 2014 року

Київ – 2014

АРХІТЕКТУРА та ЕКОЛОГІЯ: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 17–19 листопада 2014 року). – К.: НАУ, 2014. – 332 с.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

1. Проблеми розвитку архітектурного середовища.
2. Містобудування, екологія, територіальне планування.
3. Аркологія як перспективний напрямок інтегрованого розвитку архітектури та екології.
4. Промислове, цивільне та транспортне будівництво.
5. Теорія, методика та практика дизайну.
6. Інформатизація архітектурно-будівельної освіти.
7. Екологічний моніторинг, моделювання і прогнозування стану довкілля.
8. Практичний досвід застосування інформаційних технологій у архітектурному проектуванні, будівельному конструюванні, будівництві та дизайні.
9. Дидактичні особливості та практичний досвід базової і професійної інформатичної підготовки майбутніх архітекторів, будівельників, дизайнерів, екологів.

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції "АРХІТЕКТУРА та ЕКОЛОГІЯ" висвітлюють питання, пов'язані з дослідженням взаємодії та взаємозалежності архітектури і екології, з модернізацією вищої архітектурно-будівельної та екологічної освіти, зокрема, у плані її комплексної інформатизації.

Для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, наукових та педагогічних працівників, практикуючих архітекторів, дизайнерів, інженерів-будівельників, екологів.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОЛОВА:

Харченко В.П., д-р техн. наук, професор, проректор з наукової роботи НАУ

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ:

Чемакіна О.В., канд. арх., доцент, директор ІАП;

Белятинський А.О., д-р техн. наук, професор;

Дорошенко Ю.О., д-р техн. наук, професор;

Смирнов Ю.О., Allbau Software GmbH

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР:

Костюченко О.А., асистент

ЧЛЕНИ ПРОГРАМНОГО КОМІТЕТУ:

Авдєєва Н.Ю., к.арх., доцент;

Авдєєва М.С., к.арх., доцент;

Агеєва Г.М., к.т.н., доцент;

Барабаш М.С., к.т.н., доцент, ТОВ "ЛІРА САІР"

Бірілло І.В., к.т.н., доцент;

Бармашина Л.М., к.арх., доцент;

Болотов Г.І., к.арх., доцент;

Дегтярьов Є.О., Allbau Software GmbH;

Ільченко Д.М., к.арх., доцент;

Ковальов Ю.М., д-р техн. наук, професор;

Кузнєцова І.О., д-р мистецтвознавства, професор;

Лапенко О.І., д-р. техн. наук, професор;

Макаренко М.Г., к.т.н., доцент;

Матвєєва О.Л., к.т.н., доцент;

Олійник О.П., к.арх., доцент;

Тимошенко М.М., к.арх., доцент;

Товбич В.В., д-р арх., професор;

Трошкіна О.А., к.арх., доцент.

ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ПЕЙЗАЖІВ НА ПРИКЛАДІ ПАРКІВ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНИ

С.О. Бікетов, асистент кафедри основ архітектури та дизайну
Національний авіаційний університет, м.Київ, Україна

Актуальність теми. До числа мотивованих дій, які потребують дизайнерського осмислення, слід віднести потребу в аналізі «образної мови» в трактовці природніх форм з формуванням виразних сюжетів, які б могли забезпечити індивідуальність паркового середовища. До таких сюжетів можна віднести театралізацію пейзажів, як можливість участі в імпровізованих діях та епостереження за ними у парковому просторі.

Мета: на прикладах паркобудівництва на теренах Центральної частини України з кінця XVIII – XIX ст. дослідити організацію паркового середовища, його індивідуальні риси при формуванні виразних сюжетів їх театральності і декорації.

Демократичні ідеї Просвітництва набули театралізованого характеру. Парки становляться декорацією до сентиментального спектаклю, який розігрується безпосередньо на фоні їх природного оточення. Важливу роль в декоративному оформленні парків та театралізації їх пейзажів зіграв вплив садів Китаю, мистецтва яке було відкрито європейцями в XVIII ст. Власно завдяки певним обставинам, що склалися в Європі на той час в середовищі вищої знаті народилося нове мистецтво, яке дістало назву "шинуазрі".

Захоплення китайщиною співпало з періодом класицизму, основою якого стали античні засади. Наслідки цього мистецтва можна було спостерігати і на означених теренах України. В багатьох парках сентименталізму і перед романтизму а потім і романтизму створених на теренах Слобідської і Лівобережної України можна було побачити мистецтво "шинуазрі" представлених у вигляді різноманітних малих архітектурних форм таких, як бесідки, мостики, павільйони та інші елементи. (китайський павільйон в Березові Рудці (незберігся), Китайський місток в парці «Александрія» то що) [1] В кінці XVIII ст. невід'ємною рисою більшості маєтків, розташованих на теренах Слобідської та Лівобережної України було те, що паркові пейзажі стали своєрідним театром природи і розкривали в собі найкращі її мотиви. Вони несли в собі настрій і налаштували на певні роздуми, сентиментальні і меланхолійні відчуття у відвідувачів.

Мода на театральність увійшла в культуру садибного життя. Кожний власник в своєму маєтку старався наслідувати модні віяння того часу. В цей період була сформована особлива ігрова культура в садибах. Театральні декорації переносяться в природу парку, при цьому створюється своєрідний сценарій. Так у парках цього періоду насадження висаджувались таким чином, щоб створити певний настрій у відвідувачів. Як правило, сценарій, зазвичай, своєчасно продумувався з врахуванням емоційних аспектів. В основі цієї культури стало бажання власників маєтків здивувати, доставити несподіване задоволення приємними високохудожніми краєвидами пейзажів, які були прикрашені елементами мистецтва такими, як скульптура, водні устрої, малі архітектурні форми (альтанки, павільйони, мостики та інші).

Дуже багато заможних власників тримали в себе кріпосних акторів і музикантів, а деякі такі, наприклад, як Гарновські – власники Качанівки мали цілу трупу. Так Григорій Степанович Гарновський був з однієї сторони жорстким кріпосником і розбещеною людиною, а з іншої – меценатом, гостинним господарем, який любив влаштувати творчі вечори для почесних гостей, що відвідували Качанівку. Зі слів Глінки, якій відвідав Качанівку у 1838 р. "Був у господаря оркестр, і не поганий, але не повний і духові інструменти не усі справні" [2]. Припускається, що власне ці вечори проводились на острові, де був музикальний павільйон і де виступали кріпосні музиканти та проводились театральні вистави. Також можливим є те, що театральні вистави могли проводитись не далеко від палацу, наприклад, в павільйоні під відкритим небом чи за іншими джерелами у літній оранжереї т. т. інша назва павільйону.

Можна зробити припущення, що глядачі розміщувались в підковоподібному амфітеатрі, а хор і музиканти в бесідці. Амфітеатр з трьох боків був обмежений штучно створеним схилом у вигляді підкови на якому були висаджен-

ні шпалери з грабу, які створювали щільний зелений фон в літку і жовтокоричневий в восени. Це створювало певну камерність і імітацію театральної сцени. Вздовж периметру амфітеатру виставлялись оранжерейні рослини в кадках, які на зиму забирались в зимову оранжерею. З натурних обстежень і вище перерахованих фактів можна зробити припущення, що ця територія використовувалась не тільки як літня оранжерея але і як театр під відкритим небом [4].

Одним з яскравих прикладів природнього "театру під відкритим небом" є парк Софіївка Потоцьких. Слід зазначити, що особливої гри набули пейзажі Нижнього ставка. Перша сцена розігрувалась при підході до павільйону Флори, відкриваючи перед відвідувачами цікаві види на фонтан Змію, Кавказьку гірку, скалу – терасу "Бельведер" і завершувались далекою перспективою на терасу Муз з обеліском. Далі відвідувачі могли вибирати шлях за маршрутом, що пролягав вздовж південно-західного схилу, чи доріжкою що йшла вздовж самої кромки води. За цим маршрутом емоційною домінантою було враження від ефектів відбиття у воді.

Друга сцена починалась з оглядової тераси. Близня перспектива включала в себе вигляд на площу Зборів і басейн Рибки з поодиноким ростучою там ялиною змісподібної форми і завершувалась перспективою водоспаду, який був кульмінаційним акцентом цього простору. Цікавим прийомом цього простору була зміна вражень від спостережень різноманітних за своєю силою пейзажних картин кульмінацією яких був водоспад, як найсильніша природня домінанта.

Основним композиційним елементом цього простору є площа Зборів у центрі якої розміщено басейн Рибки з гранітною вазою в центрі. З площі відкриваються найрізноманітніші за своїм емоційним складом сентиментально-романтичні мотиви суворої природи, такі як вид на долину Гігантів, вид на водоспад, який прикрашує центральну частину парку своєю грою кольорових переливів на фоні каміння зелені листя а також сильним шумом падаючої з висоти майже 16 м. води. [3]. Врахування своєрідності рельєфу, характер розміщення природних насаджень, форма і розміри відкритих і закритих просторових ємностей та їх чередування, все це передбачило характер сентиментально - романтичного настрою створеного талантом архітектора і задумками господарів парку. Метцель як ніхто інший, зміг поєднати (семантично) міфологію античності, з реалізмом краси природи.

Висновки. Насадження, рельєф та його елементи, малі форми стали своєрідною декорацією певних просторових локацій, які змінювались у просторі і часі, набуваючи по аналогії з театром: анафазі і кульмінації. Естетика парків сентименталізму припускає не тільки зовнішню красу елементів, але і внутрішнє розуміння семантики парку заснованої на певних думках і відчуттях. Для цього в парках з'являються такі елементи декорації, як "благородні" руїни, "античні" скульптури, мавзолеї, траурні урни. Парки сентименталізму стали певними культурно - просвітницькими центрами де людина занурювалась з головою в світ символів і знаків, які впливали на їх відчуття і настрої. Згідно з проведеним дослідженням в пейзажних парках означеного часу можна виділити такі сценарії, як:

- Композиція в русі;

- Композиція гри світла і тіні;
- Просторові градації краєвидів;
- Організація цікавих ракурсів з допомогою певних прийомів таких, наприклад, як – «Ах - Ах»;
- Елементи ілюзії (обманки, споруди – ефемеріди) то що.

Список використаних джерел

1. А.П. Вергунов, Горохов В.А. Садово-парковое искусство России. От истоков до начала XX века. – Москва. Белый город. 2007. – С 262 – 267
2. Тетяна Каждан Качанівка. Культурне життя садиби в другій половині ХІХ століття. Поезія українського парку. Хроніка 2000. – № 41–42. – С.395–428.
3. І.О. Косаревський Софіївка (короткий путівник). – Видавництво «Будівельник» Київ, 1970. – С.95.
4. Нащокина М.В. Русские сады XVIII – первая половина XIX века. – Изд. АРТ – РОДНИК Москва, 2007. – С. 255.